

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фінансів та обліку
Кафедра статистики та економетрії

**СИЛАБУС (SYLLABUS) ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ
АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ»**

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА(-ІВ)	
Викладач (-і)	Рязанцева Валентина Василівна
Науковий ступінь	Кандидат фізико-математичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	Доцент кафедри статистики та економетрії
Адреса кафедри	М. Київ, вул. Кіото 19, каб. А-345
Контактний телефон	+38 (044) 531 49 59
E-mail:	v.ryazantseva@knote.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання ДТЕУ	Доступна за посиланням : https://cdn.knote.edu.ua/my/index.php
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на офіційному сайті ДТЕУ (сторінка кафедри статистики та економетрії). Інформація доступна за посиланням : http://ldn.knote.edu.ua/course/view.php?id=881
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Освітній ступінь	третій (освітньо-науковий) рівенья вищої освіти / PhD
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки / Social and behavioral sciences
Спеціальність	051 Економіка / Economics
Загальна характеристика	Кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Мова навчання : українська Форма підсумкового контролю – залік Курс (рік навчання), семестр : 1 та 2 рік, 2-й або 4-й семестр Форма навчання : Очна
Пререквізити	Вивчення дисципліни базується на знаннях з таких дисциплін, як: "Економіко-математичне моделювання", "Статистика", "Макроекономіка".
Анотація	Дисциплінею охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у здобувачів системи спеціальних знань про базові поняття, проблематику і можливості застосування статистичних методів аналізу та прогнозування в економіці країни.
Технічне й програмне забезпечення/обладнання	Вивчення дисципліни передбачає використання комп'ютерної техніки та програмних продуктів: Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint
Методи навчання	Класичні методи навчання з використанням інноваційних технологій:

	-лекції(тематичні); - практичні заняття.
Мета та завдання	Основною метою дисципліни «Статистичні методи аналізу та прогнозування» є вивчення основних теоретичних і практичних положень побудови математико-статистичних моделей складних процесів та практичного використання результатів аналізу для забезпечення наукових висновків та гіпотез, розроблення прогнозів стану об'єктів дослідження. Завданням вивчення дисципліни «Статистичні методи аналізу та прогнозування» є набуття здобувачами системних знань і навичок щодо практичного статистичного аналізу результатів масових процесів, створенню математико-статистичних моделей досліджуваних явищ, аналізу відповідності створених моделей досліджуваним процесам, прогнозування розвитку процесів, класифікації об'єктів, вимірюванню складних соціально-економічних категорій що дозволить перевіряти висунуті наукові гіпотези та обґрунтовувати отримані наукові висновки.
Результати навчання (компетентності)	Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами наступних навичок (компетентностей): - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, її систематизації, узагальнення та формулювання відповідних висновків; - здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності; - мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами різного рівня і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку; - розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямах; - Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи; - володіти підходами та інструментарієм дослідження мікро-, мезо-, макро- та мегаекономічних систем, визначати ключові детермінанти та індикатори їх розвитку.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ» (СХЕМА ВИВЧЕННЯ КУРСУ) спеціальність 051 «Економіка»

Назва теми	Всього (годин/кредитів)	Лекція	Практ./мк	Сам. роб.	Форми контролю
Тема 1. Методологічні основи статистичного аналізу та прогнозування	8	2	-	6	Т
Тема 2. Статистичне оцінювання параметрів масових процесів та основи статистичного висновку. Статистична перевірка гіпотез	14	2	2	10	ПЗ Т
Тема 3. Статистичне моделювання взаємозв'язків показників та результатів експериментів	14	2	2	10	ПЗ Т
Тема 4. Аналіз одновимірних часових рядів та їх прогнозування	12	2	2	8	ПЗ Т
Тема 5. Аналіз та прогнозування багатовимірних часових рядів.	12	2	2	8	ПЗ Т
Тема 6. Моделі панельних даних	6	2	-	4	
Тема 7. Статистичні методи класифікації у науковій діяльності	12	2	2	8	ПЗ Т
Тема 8. Статистичні моделі латентних змінних у наукових дослідженнях	12	2	2	8	ПЗ Т
Всього (годин/кредитів)	90/3	16	12	62	Залік

ПЗ – перевірка завдань

Т – тестування

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ» (КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ТЕМУ, ВСЬОГО 100)

Назва теми заняття	Практичне заняття	Самостійна робота студентів
Тема 1. Методологічні основи статистичного аналізу та прогнозування	-	11
Тема 2. Статистичне оцінювання параметрів масових процесів та основи статистичного висновку. Статистична перевірка гіпотез	4	5
Тема 3. Статистичне моделювання взаємозв'язків показників та результатів експериментів	4	5
Тема 4. Аналіз одновимірних часових рядів та їх прогнозування	4	5

Тема 5. Аналіз та прогнозування багатовимірних часових рядів.	4	5
Тема 6. Моделі панельних даних	-	5
Тема 7. Статистичні методи класифікації у науковій діяльності	4	5
Тема 8. Статистичні моделі латентних змінних у наукових дослідженнях	4	5
Контрольна робота	30	
Разом	54	46

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. А.А. Мазаракі. – 2-ге вид., допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.
2. Бахрушин В.С. Методи аналізу даних : навч.-метод. посіб. Запоріжжя: КПУ, 2011. 268 с.
3. Козак Ю. Г., Мацкул. Ю. Г. Математичні методи та моделі для магістрів з економіки. Практичні застосування. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 254 с.
4. Лук'яненко І. Г., Жук В. М. Аналіз часових рядів. Частина перша : Побудова ARIMA, ARCH/GARCH моделей з використанням пакета E.Views 6.0. : практичний посібник для роботи в комп'ютерному класі . Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". К. : [НаУКМА], 2013. 187 с.
5. Лук'яненко І. Г., Жук В. М. Аналіз часових рядів. Частина друга : побудова VAR і VECM моделей з використанням пакета E.Views 6.0 : практичний посібник для роботи в комп'ютерному класі . Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". К. : [НаУКМА], 2013. 174 с.

Додатковий

6. Пономаренко В. С., Малярець. Л. М. Багатовимірний аналіз соціально-економічних систем : навч. пос. Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. 384 с.
2. Грін Вільям Г. Економетричний аналіз : підручник / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2005. 1197 с.
3. Касьяненко, В.О., Старченко Л.В. Моделювання та прогнозування економічних процесів : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2006. 185 с.
4. GNU Regression, Econometrics and Time-Series Library
Режим доступу: <https://gretl.sourceforge.net/>
5. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник / В.М. Гесць, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк та ін., 2-е вид. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. 396 с.
6. Майборода Р.С., Сугакова О.В. Аналіз даних за допомогою пакета R. Київ: СамВидав, 2015. 65 с.
7. Мамчич Т., Оленко А., Осипчук М., Шпортюк В. Статистичний аналіз даних з пакетом STATISTICA. Дрогобич: Відродження, 2006. 208 с.
8. Чорний А.Ю. Статистика якості. Практикум : навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т. 2011. 264 с.
9. Hanck, Arnold, Gerber, Schmelzer 2018. Introduction to Econometrics with R. 2019. - Режим доступу: <https://www.econometrics-with-r.org>.
10. Heiss F. Using R for Introductory Econometrics. 2016. Режим доступу: <http://www.urfie.net/read/>
11. Hyndman Rob J. Forecasting: principles and practice: free online textbook Режим доступу: <https://www.otexts.org/fpp>

* Курсивом виділені джерела, що є у бібліотеці ДТЕУ або у вільному доступі в Інтернет.

Список Інтернет – ресурсів

1. <http://gretl.sourceforge.net/index.html> — сайт спільноти пакету економетричного моделювання *GRET*L.
2. <http://www.r-project.org/> – Інтернет-сайт середовища програмування і пакетів статистичних програм і графіки *R*.